

Sygnatura akt VI Ka 716/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **17 października 2017 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa (spr.)

Sędziowie SSO Grażyna Tokarczyk

SSR del. Agnieszka Woźniak

Protokolant Barbara Szkabarnicka

przy udziale I. M. przedstawiciela (...)Urzędu Skarbowego w G.

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2017 r.

sprawy

1.E. K. (1). K. ur. (...) Z.

córki J. i K.

oskarżonej z art. 300§2 kk w zw. z art. 12 kk

2.J. K. ur. (...) w G.

syna W. i J.

oskarżonego z art. 300§2 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżoną, oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 19 maja 2017 r. sygnatura akt IX K 1064/16

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 634 kpk, art. 632 pkt. 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 1 z opisu czynu eliminuje ustalenie, iż oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z E. K. (2) i ustala, że łączna wartość uszczuplenia wyniosła 120.530 złotych,

- w punkcie 2 uniewinnia oskarżoną E. K. (2) od popełnienia zarzucanego jej czynu, a kosztami procesu w tej części obciąża oskarżyciela subsydiarnego (...) Urząd Skarbowy w G.,

- w punkcie 3 ustala, że rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności, zaś w punkcie 4 o kosztach procesu dotyczy oskarżonego J. K.,

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżyciela subsydiarnego (...) Urzędu Skarbowego w G. na rzecz oskarżonej E. K. (1) kwotę 840 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych na ustanowienie obrońcy w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od oskarżonego J. K. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze ustalając, iż zostały one uregulowane w formie ryczałtu oraz obciąża go opłatą za II instancję w kwocie 960 (dziewięćset sześćdziesiąt) złotych.

VI Ka 716/17

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 19.05.2017r. orzekł:

1) uznał J. K. za winnego tego, że działając czynem ciągłym w okresie od 7.04.2010r. do 12.08.2010r. w G. w celu udaremnienia wykonania orzeczeń wydanych przez Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w G. (...), (...), (...), (...) uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że darował córce M. K. – w dniu 7.04.2010r. wspólnie i w porozumieniu z żoną E. K. (2) nieruchomość zabudowaną położoną w G. przy ul. (...), objętą księgą wieczystą Kw Nr (...) Sądu Rejonowego w Gliwicach, dokonując uszczuplenia o wartości 600.000 zł – w dniu 12.08.2010r. wspólnie i w porozumieniu z żoną E. K. (2) nieruchomość gruntową położoną na działce nr (...) w P., gmina D., objętą księgą wieczystą Kw Nr (...) Sądu Rejonowego w Kościerzynie, dokonując uszczuplenia o wartości 40.000 zł, tj. przestępstwa z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 300 § 2 kk i art. 33 § 2 kk skazał go na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 70 stawek dziennych po 60 zł;

2) uznał E. K. (2) za winną tego, że działając czynem ciągłym w okresie od 7.04.2010r. do 12.08.2010r. w G. w celu udaremnienia wykonania orzeczenia wydanego przez Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w G. (...) uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że darowała córce M. K. w dniu 7.04.2010r. wspólnie i w porozumieniu z mężem J. K. nieruchomość zabudowaną położoną w G. przy ul. (...), objętą księgą wieczystą Kw Nr (...) Sądu Rejonowego w Gliwicach, dokonując uszczuplenia o wartości 600.000 zł – darowała córce M. K. w dniu 12.08.2010r. wspólnie i w porozumieniu z mężem J. K. nieruchomość gruntową położoną na działce nr (...) w P., gmina D., objętą księgą wieczystą Kw Nr (...) Sądu Rejonowego w Kościerzynie, dokonując uszczuplenia o wartości 40.000 zł – darowała córce M. K. w dniu 12.08.2010r. gobelin haftowany XVIII-wieczny (160x10 cm), komodę półokrągłą XVIII-wieczną, fortepian firmy (...), secesyjny salonik (...) (szafka, sofa, 2 fotele, 4 krzesła, stolik), fotel XVIII-wieczny czarny oraz obrazy: portret mężczyzny z 1886r. (autor A. A.), paletę malarską z dziesięcioma portretami z końca XIX wieku, obraz olejny z 1921r. (scena wiejska autor A. B.), obraz olejny z 1917r. (portret jeńca włoskiego), dwa obrazy olejne o tematyce sakralnej, obrazy olejne z 1919r. (autor S. P.) – pejzaże wiejskie (9), bukiet róż (1), dokonując uszczuplenia o łącznej wartości 20.000 zł, tj. przestępstwa z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 300 § 2 kk i art. 33 § 2 kk skazał ją na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 80 stawek dziennych po 30 zł.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 kk wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 2 lata.

Na podstawie art. 627 kpk i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych zasądzone od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa wydatki w kwocie po 50 zł i zwolniono ich od opłat.

Apelacje od tego wyroku wywiedli pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego (...) Urzędu Skarbowego w G. oraz oskarżeni E. K. (2) i J. K..

Pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zaskarżając orzeczenie na niekorzyść oskarżonych podniósł zarzut niezastosowania wobec nich środków karnych w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej i podania wyroku do publicznej wiadomości – domagał się zmiany wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonych wymienionych środków karnych.

Oskarżeni zarzucili wyrokowi:

1) obrazę prawa materialnego polegającą na uznaniu, że swoim zachowaniem wyczerpali znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 kk

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę

3) obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 2 § 2 kpk, art. 4 kpk, art. 5 kpk, art. 7 kpk, art. 92 kpk, art. 410 kpk i art. 424 § 1 kpk polegającą na:

- uznaniu oskarżonych winnych popełnienia czynów z art. 300 § 2 kk poprzez przyjęcie sprzecznie z materiałem dowodowym, że działali oni w celu udaremnienia wykonania orzeczenia wydanego przez oskarżyciela Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego, w sytuacji gdy w odniesieniu do oskarżonej E. K. (1) powołane w uzasadnieniu orzeczenie o sygnaturze (...) zostało wydane przez oskarżyciela dopiero w dniu 14.07.2011r., natomiast darowizny zostały dokonane w dniu 7.04.2010r. i w dniu 12.08.2010r., a posiadany na dzień dokonania darowizny majątek oskarżonych w całości wystarczał na wykonanie orzeczenia organu państwowego oraz na przyjęciu, że tylko zajęcie darowanego mienia umożliwiło oskarżycielowi egzekucję długu, w sytuacji kiedy posiadał on zajęcia innego majątku oskarżonych wystarczające do wyegzekwowania długu w całości w dniu zdarzenia i z zajęć tych nie zaspokoił się do chwili obecnej;

- wyjaśnieniu wszystkich pojawiających się wątpliwości na niekorzyść oskarżonych;

- oparciu orzeczenia tylko na dowodach obciążających z pominięciem dowodów korzystnych dla oskarżonych znajdujących się w zebranych materiałach dowodowych z zeznań oskarżonych i dowodów dokumentów, które sąd uznał za wiarygodne, w tym z postanowień prokuratury potwierdzających istnienie środków finansowych wystarczających do pokrycia długów posiadanych przez oskarżonych na dzień dokonania darowizny, bez należytego uzasadnienia swojego stanowiska;

- wydaniu orzeczenia bez wyjaśnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w całym postępowaniu, łącznie z postanowieniami prokuratora mającymi znaczenie dla rozstrzygnięcia.

W oparciu o podniesione zarzuty oskarżeni wnieśli o uniewinnienie, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazane sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Skuteczna okazała się jedynie apelacja oskarżonej E. K. (1).

W wyniku jej wniesienia zaskarżony wyrok należało zmienić poprzez uniewinnienie oskarżonej, a kosztami procesu w tej części obciążyć oskarżyciela subsydiarnego. Apelacja oskarżonego J. K. i pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego nie były zasadne. W odniesieniu do tego oskarżonego orzeczenie sądu pierwszej instancji nie było dotknięte błędem, który mógł mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia – korekty wymagało jedynie wyeliminowanie z opisu czynu przypisanego oskarżonemu, że działał on wspólnie i w porozumieniu z E. K. (2) oraz sprecyzowanie, iż łączna wartość uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela wyniosła 120.530 zł.

Nie były trafne zarzuty oskarżonego J. K. dotyczące obrazę przepisów prawa materialnego i procesowego w zakresie ustaleń dotyczących przypisanego mu czynu z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk. Wszystkie przeprowadzone dowody ocenione zostały obiektywnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a podstawę wyroku stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy.

W sprawie nie wystąpiły okoliczności, które zgodnie z art. 5 § 2 kpk należało tłumaczyć na korzyść oskarżonego.

Zaległości podatkowe J. K. wobec (...) Urzędu Skarbowego w G., które na dzień 22.03.2010r. wraz z odsetkami wynosiły 377.213,50 zł (akta prokuratora 1 Ds. 448/16 – k. 12-13), w kolejnych latach systematycznie narastały, gdyż oskarżony spłacał je jedynie w części. Wobec dłużnika toczyło się – z wniosków różnych wierzycieli – kilkadziesiąt postępowań egzekucyjnych zarówno w trybie egzekucji administracyjnej, jak i sądowej, z których znaczna część została

umorzona wobec stwierdzonej bezskuteczności egzekucji (akta prokuratora 1 Ds. 448/16 – k. 61-304), natomiast część należności uległa przedawnieniu (k. 2).

Bezspornym więc było, iż oskarżony zdawał sobie sprawę ze skali swoich zobowiązań finansowych wobec różnych wierzycieli, w tym wobec (...) Urzędu Skarbowego w G. i że w każdym czasie egzekucja mogła być przeprowadzona nie tylko – tak jak dotychczas – z rachunku bankowego i gotówki, ale również z innych składników jego majątku, takich jak posiadane nieruchomości.

Przypomnieć należy, iż w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przeciwko J. K. przez komornika sądowego W. S. w roku 2006 wszczęto egzekucję z nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) – był nawet powołany biegły w celu dokonania opisu i oszacowania nieruchomości. Na skutek wniosku wierzyciela postępowanie egzekucyjne zawieszono w roku 2007, a egzekucja w tych sprawach została zakończona w dniu 28.05.2010r. w związku z zapłatą zadłużenia bezpośrednio u wierzyciela (k. 138). W tej sytuacji oskarżony musiał sobie uzmysławiać, iż również w innych prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach przedmiotem egzekucji mogą być posiadane przez niego nieruchomości, zatem miał świadomość, że są one „zagrożone zajęciem”. Pomimo tego w dniu 7.04.2010r. dokonał na rzecz córki M. K. darowizny zabudowanej nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) (k. 12-13), a w dniu 12.08.2010r. nieruchomości gruntowej położonej w P. (k. 14-15). Podejmując takie działania oskarżony pozbył się istotnych składników swojego majątku, które mogły być przedmiotem egzekucji.

W okresie gdy oskarżony dokonywał darowizny nieruchomości na rzecz córki istniały 4 tytuły wykonawcze wydane przez (...)Urząd Skarbowy w G.: z dnia 10.09.2009r. – (...) na kwotę 62.287 zł (k.191), z dnia 12.10.2009r. – (...) na kwotę 21.074 zł (k. 201), z dnia 18.08.2008r. – (...) na kwotę 29.080 zł (k. 194) i z dnia 12.10.2009 – (...) na kwotę 8.089 zł (k. 197); łączna kwota należności wynikająca z tych tytułów wynosiła 120.530 zł. Postępowania egzekucyjne w tych sprawach zostały umorzone postanowieniami komornika sądowego z dnia 16 i 17 września 2014r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (k. 193, k. 196, k. 200, k. 204). Nie może więc ulegać wątpliwości, iż na skutek darowizny dokonanej przez oskarżonego na rzecz córki doszło do uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela – (...) Urzędu Skarbowego w G. na kwotę 120.530 zł. Gdyby bowiem nie zachowanie oskarżonego kwota ta mogłaby być wyegzekwowana z jego nieruchomości.

Fakt, iż wierzyciel – (...)Urząd Skarbowy w G. w wymienionych wyżej sprawach nie skierował egzekucji do nieruchomości, których oskarżony był współwłaścicielem i że nie były one zajęte przez organ egzekucyjny nie pozbawiał zachowania oskarżonego bezprawności, a zatem nie mógł doprowadzić do jego ekskulpowania albowiem dla realizacji znamion występku z art. 300 § 2 kk wystarczające jest, aby składniki majątku, których dłużnik się wyzbywa były chociażby zagrożone zajęciem. W realiach rozpoznawanej sprawy nie może budzić wątpliwości, że w odniesieniu do nieruchomości oskarżonego zagrożenie takie istniało. W art. 300 § 2 kk chodzi o każde mienie dłużnika, które może być w przyszłości zajęte na podstawie wydanego już tytułu wykonawczego. Pozbywając się nieodpłatnie nieruchomości na rzecz córki oskarżony musiał się liczyć z tym, że wierzyciel może skierować egzekucję właśnie do tych składników jego majątku.

Czynności oskarżonego rozporządzającego swoim mieniem miały realny wpływ na możliwość zaspokojenia wierzyciela – w ich wyniku doszło do uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela - (...) Urzędu Skarbowego w G. na łączną kwotę 120.530 zł; egzekucja tych należności okazała się bezskuteczna, a prowadzone postępowania egzekucyjne zostały umorzone.

Oskarżony miał świadomość tego, że stan jego rachunków bankowych i gotówka, którą posiadał, nie pozwalała na uregulowanie stale narastających zaległości podatkowych. Wbrew jego twierdzeniom pozostały majątek, którym dysponował, nie był wystarczający do zaspokojenia roszczeń urzędu skarbowego. Ten inny majątek, z którego w ocenie oskarżonego mogła być prowadzona egzekucja, to przede wszystkim maszyny i urządzenia, które służyły mu do prowadzenia działalności gospodarczej – nie może więc dziwić, iż w odniesieniu do tych składników majątku, zgodnie z zasadą stosowania środków najmniej uciążliwych dla zobowiązanego, egzekucja nie była prowadzona,

gdyż pozbawiłoby to oskarżonego możliwości zarobkowania, a tym samym wywiązania się z zaległych zobowiązań finansowych, w tym wobec urzędu skarbowego.

Działania oskarżonego wyzbywającego się – zagrożonych zajęciem – istotnych składników swojego majątku, mające na celu udaremnienie wykonania orzeczeń (...) Urzędu Skarbowego w G., w efekcie doprowadziły do uszczuplenia zaspokojenia swojego wierzyciela, a zatem kwalifikacja prawna przypisanego mu czynu jako występku z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk nie budzi zastrzeżeń.

Wymierzona oskarżonemu J. K. kara 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata oraz kara 70 stawek dziennych grzywny po 60 zł nie nosi cech rażącej niewspółmierności w rozumieniu art. 438 ust. 4 kpk. Przeciwnie, jest ona adekwatna tak do stopnia zawinienia, jak i do stopnia społecznej szkodliwości czynu i winna spełnić swoje cele w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej. Z tego powodu za nietrafny należało uznać podniesiony w apelacji oskarżyciela subsydiarnego zarzut niezastosowania wobec oskarżonego środków karnych w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej oraz podania wyroku do publicznej wiadomości. Orzeczenie tych środków byłoby nadmierną represją nieuzasadnioną ujawnionymi okolicznościami czynu i jego charakterem. Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że względ na społeczne oddziaływanie skazania nie uzasadnia celowości podania wyroku do publicznej wiadomości, a dalsze prowadzenie przez oskarżonego działalności gospodarczej nie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem. Orzeczona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz grzywna jest wystarczająca dla osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Zasadna okazała się apelacja wniesiona przez oskarżoną E. K. (2). Przypisując oskarżonej popełnienie przestępstwa z art. 300 § 2 kk w zw. z art. 12 kk sąd pierwszej instancji uznał, że darowując córce M. K. w okresie od 7.04.2010r. do 12.08.2010r. dwie nieruchomości oraz wartościowe rzeczy ruchome, działała ona w celu udaremnienia wykonania orzeczenia wydanego przez Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w G. o sygn. (...). Ustalenie to nie było prawidłowe. Tytuł wykonawczy wydany przez Naczelnika(...) Urzędu Skarbowego w G. w dniu 14.07.2011r., (...), dotyczył zobowiązania podatkowego w kwocie 3.949 zł za rok 2010 (k. 124-126, k. 132). Ustalenie wysokości tego zobowiązania nastąpiło w dniu 2.05.2011r. z chwilą wpływu do urzędu skarbowego zeznania podatkowego o wysokości osiągniętego dochodu – w tym też dniu należność podatkowa stała się wymagalna. Przed dokonaniem stosownych obliczeń – obejmujących wysokość osiągniętych dochodów, w tym z pozarolniczej działalności gospodarczej – i złożeniem zeznania podatkowego kwota należnego podatku nie była znana. Skoro zatem, określona co do wysokości należność podatkowa powstała dopiero w dniu 2.05.2011r., a tytuł wykonawczy obejmujący tę należność został wydany w dniu 14.07.2011r., to nie sposób było przyjąć, iż darowizny dokonane przez oskarżoną w okresie od 7.04.2010r. do 12.08.2010r. miały na celu udaremnienie wykonania orzeczenia urzędu skarbowego. W czasie rozporządzania składnikami swojego majątku oskarżona nie wiedziała jeszcze, czy w 2010r. osiągnie dochód (uwzględniający bilans zysków i strat), a co za tym idzie, czy zobowiązana będzie do uiszczenia podatku dochodowego za ten rok. Z tego powodu zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonej E. K. (1) zmieniono poprzez uniewinnienie oskarżonej, a kosztami procesu w tej części obciążono oskarżyciela subsydiarnego. Wobec nieuwzględnienia apelacji oskarżonego J. K. obciążono tego oskarżonego kosztami procesu za postępowanie odwoławcze.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.